

حکایت به حراج گذاشتن ایران برای غربی ها

۱ آذر ۱۴۰۱ ساعت ۱۵:۲۶

کالاهای روسی به علت کیفیت عالی خود، همیشه در ایران مورد استقبال عامه قرار می گرفت. برای ایران، تجارت با روسیه دارای اهمیت فراوانی بود؛ مناطق شمالی ایران از لحاظ اقتصادی با روسیه بستگی محکمی داشتند. همراه با رشد تجارت خارجی، ارتباط روسیه با کشاورزی ایران نیز تقویت می یافت.

در سال ۱۹۰۸ یک موسسه یونانی توانست امتیاز بهره برداری از جنگل ها را به دست آورد. دولت ایران هر چه را که ممکن بود، به خارجی ها می فروخت، حتی امتیاز انحصار حفریات تاریخی (در سال ۱۹۰۰ به فرانسوی ها) و تشکیل قمارخانه ها (در سال ۱۸۸۰ به بلژیکی ها) صادر شد.

در نیمه دوم قرن نوزدهم، تجارت خارجی ایران نیز به طور قابل ملاحظه ای با کشورهای اروپایی توسعه یافت. موسسات تجارتی اروپایی و شعب آنان در تمام شهرها و مناطق مهم ایران پراکنده بود. در آغاز سال های نهصد، انگلستان و روسیه تزاری موافقت نامه های گمرکی را با دولت ایران به امضا رساندند. این موافقت نامه ها راه ورود کالاهای روسی و انگلیسی را به ایران باز وسیع تر ساخت. تجارت ایران و انگلستان همیشه بی بهره و به زیان ملت ایران بود. واردات انگلیس به ایران، چهار بار بیشتر از صادرات ایران به آن کشور بود. رقابت کالاهای صنعتی وارده از انگلستان، باعث کساد کاری صنعتکاران و صنایع شده و مانوفاکتورهای ملی ایران را که در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم به وجود آمده بود، به ورشکستگی سوق می داد. علاوه بر این تجارت با انگلستان، سبب کمبود ذخیره ارزی ایران و خرابی وضع اقتصادی این کشور می شد. در همان زمان دولت روسیه تزاری، کالاهایی را که از ایران وارد می کرد، به مراتب بر کالاهای صادراتی اش فرونی داشت. بیش از دو ثلث کالاهای صادراتی ایران در روسیه به مصرف می رسید. قسمت اعظم کالاهای صادراتی از روسیه به ایران را قند و شکر و وسایل ضروری و مورد نیاز مردم ایران تشکیل می داد. کالاهای روسی به علت کیفیت عالی خود، همیشه در ایران مورد استقبال عامه قرار می گرفت. برای ایران، تجارت با روسیه دارای اهمیت فراوانی بود؛ مناطق شمالی ایران از لحاظ اقتصادی با روسیه بستگی محکمی داشتند. همراه با رشد تجارت خارجی، ارتباط روسیه با کشاورزی ایران نیز تقویت می یافت. مواد فلاحتی اقلام مهمی از صادرات کشور ایران را تشکیل می داد. مناطق شمالی ایران برنج، خشکبار و پنبه به روسیه صادر می کرد. افزایش وابستگی اقتصادی ایران به روسیه، موجبات تشدید نفوذ سیاسی آن کشور را در ایران فراهم کرد. نمایندگان کشورهای خارجی و به خصوص انگلیسی ها، برای تضعیف ایران از قطعه قطعه شدن کشور و تجزیه طلبی خان های فئودال حمایت می کردند. انگلیسی ها در جنوب ایران از بالای سر دولت شاهنشاهی، با خوانین جنوب معاهداتی منعقد می ساختند. در اوایل قرن بیستم، دولت و بسیاری از وزرای آن و همچنین فرمانداران و خان های فئودال، به حربه دولت های امپریالیستی مبدل شدند. بین امپریالیست های خارجی و سران فئودال ایران، اتحادی به

وجود آمد که مواضع اشراف فئودال را تقویت کرد. شاه پس از مسافرت به خارجه، تصمیم گرفت که پاره‌ای تغییرات در دولت و دربار به وجود آورد که در نتیجه آن دستگاه دولتی و دربار شکل اروپایی به خود بگیرد. وزارتخانه‌های جدید (امور داخله، عدلیه، معارف، پست و تلگراف) و چند مدرسه برای فرزندان اشراف فئودال تاسیس شد. این مدارس، به طور کلی موظف بودند صاحب‌منصب تربیت کنند. لباس‌های درباریان کم و بیش اروپایی شد. همچنین اقداماتی چند برای اصلاح قضایی و تحدید قدرت محاکم شرعی به عمل آمد. به راهنمایی صنایع‌الدوله مورخ معروف ایران، چاپخانه تاسیس شد؛ اما از این اصلاحات، غیر از مالیات‌های جدید چیز دیگری عاید مردم ایران نشد. توسعه نفوذ امپریالیست‌های خارجی و تبدیل ایران به یک کشور وابسته نیمه‌مستمراتی نیز در اقتصاد ایران و موقعیت طبقات مختلف اجتماع تاثیر بسیار نیرومندی کرد.

منبع: میخائیل سرگوییچ ایوانف، کتاب انقلاب مشروطه ایران، ترجمه کاظم انصاری، تهران، امیرکبیر، ۱۳۵۷، ص ۱۲۳

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/48971/غریبی-ایران-گذاشته-حراج-حکایت/>